

Streszczenie

Julita Madej

Teatralność życia codziennego elit w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII i XVIII wieku

Teatralność można rozumieć jako potencjał człowieka do przeobrażania świata. Choć intuicyjnie bywa utożsamiana z udawaniem i sztucznością, przedmiotem niniejszej rozprawy jest zbadanie głębszego znaczenia teatralności w XVII- i XVIII-wiecznej przestrzeni życia codziennego magnaterii Rzeczypospolitej Obojga Narodów jako reprezentanta całego stanu szlacheckiego i kultury sarmackiej. Podstawowe narzędzie badawcze stanowi, utożsamiana z teatralnością, kategoria performatywności, której przymiotami są sprawczość i dynamiczność. Celem badań było wykazanie performatywności w kontekście macierzystym, a więc określenie, które zjawiska dla badanej grupy jawiły się jako sprawcze, z czego wynikały, jakie były ich cele i skutki. Misją autorki było zarazem to, aby sama rozprawa nabrała wymiaru performatywnego poprzez próbę nawiązania kontaktu z przeszłą kulturą i jej głębsze zrozumienie. Rozprawa udowadnia, że teatralizacja życia magnaterii Rzeczypospolitej XVII i XVIII w. podtrzymywała i kształtowała pamięć kulturową całej wspólnoty szlachty-Sarmatów, a przez to była fundamentem ich tożsamości. Zakres teatralności życia elit Rzeczypospolitej wykraczał więc poza wąską przestrzeń polityczno-ekonomiczną, inaczej niż w państwach absolutystycznych, gdzie teatralność skupiała się tylko wokół polityki jednostki. Było to źródło trwałości sarmackiej kultury, która pozostaje żywa, dopóki istnieje możliwość wchodzenia z nią w kontakt poprzez pozostawione ślady teatralności życia Sarmatów.

Lublin, 25.04.2024

Julita Madej